

Paper t.b.v. de hoorzitting participatiewet op 13 januari 2013

Geen reëel perspectief op participatie

Ieder(in), de nieuwe fusieorganisatie van CG-Raad en Platform VG, en het Landelijk Platform GGz maken zich grote zorgen over de Participatiewet. Wij vrezen dat de wet averechts zal uitwerken op de zelfredzaamheid en participatie van grote groepen arbeidsgehandicapten, zonder dat deze mensen een reëel perspectief hebben hieraan iets te kunnen veranderen. Vooral treft dit de huidige Wajongers die kunnen werken en overgaan naar de Participatiewet.

Enige manier om de inkomensgevolgen op te vangen is werk vinden en werk behouden. Voor veel arbeidsgehandicapten is dit niet mogelijk vanaf 2015.

We hebben veel fundamentele punten van zorg en er zijn grove rafelranden ook in de samenhang met andere wetten in het sociale domein.

Het is onmogelijk om in een korte paper en een spreektijd van enkele minuten uiteen te zetten waar alle manco's zitten. In deze paper benoemen we daarom enkele hoofdknelpunten en doen we concrete voorstellen om de wet te verbeteren en uitvoerbaar te maken.

Deze staan in de bijlage: Tien verbeterpunten voor de Participatiewet.

Ingewikkelde wet en onderzoek effecten

De wet is zeer ingewikkeld en het is niet eenvoudig te doorgronden wat de uitwerking zal zijn. Daarom hebben wij onderzoeksbureau Regioplan gevraagd om de dilemma's en gevolgen inzichtelijk te maken in een rapport. Op vrijdag 10 januari presenteren wij het rapport met de Landelijke Cliëntenraad, hiervoor bent u ook uitgenodigd. Wij bieden het Rapport op de 13^e ook officieel aan u aan.

Hoofdknelpunt: 125.000 banen onzeker en concurrentie doelgroepen

Het is uiterst onzeker of de 125.000 extra banen gerealiseerd kunnen worden. De randvoorwaarden kunnen niet gegarandeerd worden omdat hiervoor het geld ontbreekt in de meeste gemeenten, met name door de kosten in de Sociale Werkvoorziening. Door de beperkte financiële middelen gaan "dure" en "goedkope" groepen arbeidsgehandicapten hard met elkaar concurreren: het gaat om de kosten voor arbeidsvoorzieningen en inkomensondersteuning en de opbrengsten uit verdienvermogen of besparing op een uitkering. Er treedt concurrentie op:

- tussen de oude groepen Wajongers en de nieuwe instroom in de Participatiewet
- tussen SW-ers, WWB-ers en ex-Wajongers
- door de afbakening voor de baangaranties, vooral door de WML grens

Arbeidsgehandicapten zonder uitkering of met een verlaagde uitkering zelf hebben veel baat om aan het werk te gaan om de inkomenseffecten op te vangen. Maar dit zijn precies de groepen die voor de gemeente niet aantrekkelijk zijn om te helpen, zij kosten de gemeente immers weinig tot niets. De positie van "werkenden" is dus verbeterd, maar dit gaat ten koste van "niet werkenden", die daaraan niet kunnen ontsnappen.

De gemeenten moeten, vanwege hun financiële situatie onvermijdelijk harde keuzes maken t.a.v. de ondersteuning van specifieke groepen arbeidsgehandicapten.

Regime bijstand: kostendelersnorm, middelentoets gehuwden en vermogenstoets

Veel huidige Wajongers hebben hun leven ingericht op basis van de beschikbaarheid van een Wajonguitkering en de geldende voorwaarden. Een studie, een eigen huis, eigen vermogen of toekomstige erfenis zullen niet meer bijdragen aan hun zelfredzaamheid en participatiekansen. Door de middelentoets gehuwden- en vermogenstoets komen relatie en gezin zwaar onder druk. Tenzij iemand werk vindt en behoudt. Maar als je buiten de baangaranties valt en voor gemeenten en werkgevers financieel niet aantrekkelijk bent dan is er geen enkele garantie op een aanspraak, ontsnappingsroute en een eerlijk vangnet.

Tien verbeterpunten

We hebben als gezamenlijke cliëntenorganisaties tien concrete verbeterpunten benoemd in de bijlage. Wij noemen kort de vier meest fundamentele:

1. Garandeer werknemers en werkgevers een minimale set aan arbeidsvoorzieningen;
2. Bied baangaranties voor alle arbeidsgehandicapten, hanteer niet het Wettelijk Minimumloon als afbakening, maar de arbeidsbeperking als toegangscriterium;
3. Regel dat voorzieningen uit de Participatiewet en de WMO gelijktijdig ingezet kunnen worden;
4. Laat de huidige Wajongers met verdienvermogen buiten de kostendelersnorm, de middelentoets en de vermogenstoets vallen.

Wij vragen u de wet op alle tien de punten te amenderen. Zonder deze aanpassingen is de wet enkel een harde bezuiniging ten koste van mensen die wel willen maar niet kunnen werken omdat de wet hen niet ondersteunt.

De maatregelen WWB, die in volle omvang onderdeel uitmaken van de Participatiewet, laten we in deze korte toelichting buiten beschouwing. Hiervoor sluiten we aan bij de inbreng van de Landelijke Cliëntenraad.

Bijlage: Tien verbeteringen voor de Participatiewet.